

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2015-03-16 Nr. 412-P-212

DĖL TEISĖJŲ TARYBOS NUTARIMO PROJEKTO PATEIKIMO

Teisėjų taryba 2013 m. vasario 1 d. Teisėjų tarybos posėdyje svarstė klausimą dėl galimybių įsteigti žinybinius apdovanojimus teismų sistemai nusipelnusiems asmenims ir protokoliniu sprendimu pavedė Nacionalinei teismų administracijai parengti teismų sistemos žinybinių apdovanojimų koncepciją, remiantis Lietuvos Respublikos prokuratūros bei Latvijos Respublikos patirtimi šioje srityje.

Nacionalinė teismų administracija parengė Teismų sistemos apdovanojimų koncepcijos projektą, kurį Teisėjų taryba svarstė 2013 m. rugsėjo 27 d. Teisėjų tarybos posėdyje. Teisėjų tarybos 2013 m. rugsėjo 27 d. protokoliniu sprendimu Nacionalinei teismų administracijai buvo pavesta Teismų sistemos apdovanojimų koncepcijos projektą pateikti vertinti teismams ir pagal pastabas ir pasiūlymus jį patobulinus teikti Teisėjų tarybai tvirtinti.

Teikiame Teisėjų tarybos nutarimo „Dėl Teismų sistemos apdovanojimų koncepcijos patvirtinimo“ projektą (toliau – Projektas) ir jo derinimo pažymą.

Priimtas nutarimas bus paskelbtas interneto svetainėje www.teismai.lt.

Projekto Teisėjų taryboje pranešėju siūlytume numatyti direktoriaus pavaduotoją Tomą Vaitkevičių.

PRIDEDAMA:

1. Teisėjų tarybos nutarimo „Dėl Teismų sistemos apdovanojimų koncepcijos patvirtinimo“ projektas, 7 lapai.

2. Teisėjų tarybos nutarimo „Dėl Teismų sistemos apdovanojimų koncepcijos patvirtinimo“ projekto derinimo pažyma, 4 lapai.

Direktorė

Reda Molienė

TEISĖJŲ TARYBA

**NUTARIMAS
DĖL TEISMŲ SISTEMOS APDOVANOJIMŲ KONCEPCIJOS
PATVIRTINIMO**

2015 m. d. Nr. 13P- -(7.1.2)
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 120 straipsnio 27 punktu, Teisėjų taryba n u t a r i a:

1. Patvirtinti Teismų sistemos apdovanojimų koncepciją (pridedama) ir teikti ją Visuotiniam teisėjų susirinkimui.
2. Pavesti Nacionalinei teismų administracijai iki 2015 m. spalio 1 d. parengti ir pateikti Teisėjų tarybai Visuotinio teisėjų susirinkimo sprendimo, kuriuo įsteigiami teismų sistemos apdovanojimai, projektą.

Pirmininkas

Sekretorius

TEISMŲ SISTEMOS APDOVANOJIMŲ KONCEPCIJA

I SKYRIUS

TEISINIS KONCEPCIJOS RENGIMO PAGRINDAS IR TIKSLAS

1. Teisėjų taryba 2013 m. vasario 1 d. Teisėjų tarybos posėdyje svarstė klausimą dėl galimybių įsteigti žinybinius apdovanojimus teismų sistemai nusipelnusiems asmenims ir protokoliniu sprendimu pavedė Nacionalinei teismų administracijai parengti teismų sistemos žinybinių apdovanojimų koncepciją, remiantis Lietuvos Respublikos prokuratūros bei Latvijos Respublikos praktika šioje srityje.

2. Išanalizavusi esamą teisinį reglamentavimą, susipažinusi su statutinių pareigūnų, valstybės tarnautojų apdovanojimų praktika bei Latvijos Respublikos patirtimi skiriant teismų sistemos apdovanojimus, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo išaiškinimus dėl premijavimo bei skatinimo priemonių taikymo teisėjams, Nacionalinė teismų administracija parengė šią Teismų sistemos apdovanojimų koncepciją (toliau – Koncepcija).

3. Koncepcijos tikslas – apibrėžti teismų sistemos apdovanojimų garbės ženklais modelį ir pateikti siūlymus dėl taikytinų pagrindinių apdovanojimų principų, siūlomų apdovanoti kandidatų atrankos organizavimo procedūrų, apdovanojimų skyrimo ir atėmimo (netekimo) tvarkos, apdovanojimo ženklų išdavimo, nešiojimo ir grąžinimo tvarkos bei apdovanotų asmenų teisių ir pareigų, susijusių su apdovanojimu.

4. Pagrindinis šio instituto įtvirtinimo tikslas ir uždavinys – nustatyti objektyviais kriterijais paremtą Lietuvos Respublikos teismų sistemai nusipelnusių asmenų pagerbimo specialiais pasižymėjimo ženklais tvarką.

5. Atlikus Prezidento dekretų, kuriais teikiami valstybės apdovanojimai, bei Teisėjų tarybos nutarimų, kuriais teikiami teisėjai valstybės apdovanojimams gauti, analizę, nustatyta, kad teisėjai ypač retais atvejais yra pagerbiami Respublikos Prezidento skiriamais apdovanojimais. Pažymėtina, jog pagal susiklosčiusias valstybės apdovanojimų tradicijas, siekiant padidinti valstybės apdovanojimų vertę, pakelti jų autoritetą, yra mažinamas bendras apdovanojimų skaičius. Todėl dalis Lietuvos teisėjų, savo ilgamečiu darbu ypač nusipelnusių visai teismų ar (ir) teisės sistemai, gali likti nepakankamai pagerbti. Atsižvelgiant į tai, siekiama sukurti naują specializuotą apdovanojimų garbės ženklais tvarką, kuri sudarytų galimybes, nepažeidžiant teisėjų nepriklausomumo principo, tinkamai įvertinti teisėjo nuopelnus ir pagerbti kitus teismų sistemai ypač nusipelnčius asmenis.

II SKYRIUS

TEISĖS AKTŲ, REGULIUOJANČIŲ TĄ PAČIĄ VISUOMENINIŲ SANTYKIŲ SRITĮ, APIBŪDINIMAS

6. Šiuo metu Lietuvos teisės sistemoje nėra teisės akto, kurio pagrindu būtų galima išimtinai teismų sistemai nusipelnusiems asmenims ar pasižymėjusiems teisėjams skirti apdovanojimus. Lietuvos Respublikos teismų įstatymas (toliau – Teismų įstatymas) taip pat nenumato jokių teisėjų ar kitų teismų sistemai nusipelnusių asmenų apdovanojimo formų.

7. Pagal galiojantį teisinį reglamentavimą už ypatingus nuopelnus Lietuvos valstybei teisėjas gali būti teikiamas valstybės apdovanojimui gauti Lietuvos Respublikos valstybės apdovanojimų įstatymo nustatyta tvarka. Pagal šio įstatymo 11 straipsnio 1 dalį teisę Respublikos Prezidentui teikti kandidatus apdovanoti ordinais, medaliais ir kitais pasižymėjimo ženklais turi šios institucijos ir pareigūnai: 1) Vyriausybė – Vytauto Didžiojo, Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordinų ir

ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ didžiaisiais kryžiais bei Vyčio Kryžiaus ordino Didžiuoju kryžiumi ir Vyčio Kryžiaus Komandoro didžiuoju kryžiumi; 2) Seimo Pirmininkas ir jo pavaduotojai, Ministras Pirmininkas, Vyriausybės nariai – Vytauto Didžiojo, Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordinų ir ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ kitais laipsniais bei medaliais; 3) krašto apsaugos ministras, teisingumo ministras, vidaus reikalų ministras – Vyčio Kryžiaus ordino Komandoro, Karininko ir Riterio kryžiais bei šio ordino medaliu. Šio straipsnio 3 dalyje numatyta, jog išvardytoms valstybės institucijoms ir pareigūnams siūlyti kandidatus apdovanoti gali įmonės, įstaigos, organizacijos ir piliečiai. Nepaisant to, Respublikos Prezidentas valstybės ordinais, medaliais ir kitais pasižymėjimo ženklais gali apdovanoti ir be šio straipsnio 1 dalyje išvardytų valstybės institucijų bei pareigūnų teikimo (11 str. 4 d.)¹. Teisėjų taryba iš viso per daugiau kaip dešimt metų yra teikusi 16 teisėjų kandidatūras Lietuvos Respublikos Prezidentui dėl valstybės apdovanojimo skyrimo, tačiau iš jų apdovanoti tik du².

8. Pažymėtina, kad 1918–1940 metais apdovanojimų, skirtų teisėjams (teismų sistemos darbuotojams), taip pat nebuvo. Jie buvo apdovanojami bendra tvarka kaip valstybės tarnautojai Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordinu, kurio statute nurodoma, kad ordinas „skiriamas nusipelnusiems Lietuvai asmenims pagerbti, ypačiai tiems, kurie yra atsižymėję uoliai ir sąžiningai eidami valstybinę ir visuomeninę tarnybą“ ir Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino medaliu „nusipelnusiems Lietuvai asmenims pagerbti, ypač tiems, kurie nusipelnys uoliai ir sąžiningai eidami valstybinės ir visuomeninės tarnybos pareigas“.

9. Kitų pareigūnų apdovanojimui už tam tikrus nuopelnus yra numatyti Prokuratūros įstatyme, Valstybės tarnybos įstatyme, Apdovanojimo ir skatinimo Vadovybės apsaugos departamente prie Vidaus reikalų ministerijos tvarkos apraše, patvirtintame Vadovybės apsaugos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2010 m. gegužės 5 d. įsakymu Nr. V-114, Vidaus tarnybos sistemos pareigūnų skatinimo ir apdovanojimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2003 m. rugpjūčio 25 d. įsakymu Nr. 1V-299, Pataisos pareigūnų tarnybos organizavimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 1R-59, Apdovanojimo žinybiniais ženklais tvarkos apraše, patvirtintame Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2014 m. kovo 24 d. įsakymu Nr. V-125, Skatinimo ir apdovanojimo krašto apsaugos sistemoje tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2010 m. rugsėjo 14 d. įsakymu Nr. V-963, ir kt. Pavyzdžiui, Prokuratūros įstatymo 39 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad už pavyzdinę tarnybinių pareigų atlikimą ar pasižymėjimą tarnyboje prokurorai gali būti skatinami: 1) padėka; 2) vardine dovana (iki penkių minimalių gyvenimo lygių dydžio vertės); 3) vienkartinė (iki vieno pareigūno vidutinio darbo užmokesčio (VDU) pinigine išmoka; 4) prokuroro garbės ženklo medaliu arba kitu pasižymėjimo ženklu; 5) suteikiant aukštesnį kvalifikacinį rangą. Nuostatos, reglamentuojančios valstybės tarnautojų skatinimą bei apdovanojimą, įtvirtintos Valstybės tarnybos įstatymo 27 straipsnyje, pagal kurį, valstybės tarnautojai už nepriekaištingą tarnybinių pareigų atlikimą skatinami: 1) padėka; 2) vardine dovana; 3) vienkartinė pinigine išmoka Vyriausybės nustatyta tvarka. Vadovybės apsaugos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos pareigūnų apdovanojimo ir skatinimo sistemą sudaro: 1) aukštesnio laipsnio suteikimas; 2) vardinis ginklas; 3) pirmojo, antrojo ir trečiojo laipsnio Departamento garbės ženklai; 4) vardinė dovana; 5) vienkartinė pinigine išmoka; 6) Departamento direktoriaus padėka.

¹ Pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos Prezidento 2002 m. kovo 20 d. dekretu Nr. 1708 už asmeninį indėlį kuriant Lietuvos Respublikos teisės sistemą ir stiprinant valstybės konstitucinę justiciją Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordinais apdovanoti Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo pirmininkas Vladas Pavilionis (3-ojo laipsnio ordinu), teisėjai Teodora Staugaitienė (4-ojo laipsnio ordinu) ir Zigmas Levickis (5-ojo laipsnio ordinu).

² Lietuvos Respublikos Prezidento 2007 m. birželio 14 d. dekretu Nr. 1K-1009 Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Riterio kryžiais Liepos 6-osios – Valstybės (Lietuvos Karaliaus Mindaugo karūnavimo) dienos – proga už nuopelnus Lietuvai ir už Lietuvos vardo garsinimą pasaulyje apdovanoti buvę Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjai Romualdas Čaika ir Algimantas Spiečius.

Be to, Vadovybės apsaugos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos pareigūnai, vadovaujantis Vidaus tarnybos statutu, gali būti skatinami suteikiant jiems papildomas mokamas atostogas (Apdovanojimo ir skatinimo Vadovybės apsaugos departamente prie Vidaus reikalų ministerijos tvarkos aprašo 8 punktas). Vidaus tarnybos sistemos pareigūnų skatinimo ir apdovanojimo taisyklių 2, 3 ir 4 punktuose numatyta, jog pareigūnai skatinami ir apdovanojami už nepriekaištingą ir pavyzdinę tarnybinių pareigų atlikimą. Pareigūnai skatinami: 1) vidaus reikalų ministro ar vidaus reikalų statutinės įstaigos vadovo padėka; 2) vienkartinė (iki 5 minimaliųjų gyvenimo lygių dydžio) pinigine išmoka; 3) vardine dovana; 4) suteikiant aukštesnį laipsnį Vidaus tarnybos statuto 14 straipsnyje nustatyta tvarka. Pareigūnai apdovanojami žinybiniu ženklu arba vardiniu ginklu.

10. Paminėtina, kad kitos profesinės bendruomenės turi teisę turėti apdovanojimus ir šių profesinių bendruomenių atstovai, pavyzdžiui, advokatai, finansų sistemos darbuotojai, jūrų transporto darbuotojai, pašto darbuotojai, sveikatos apsaugos darbuotojai, švietimo ir mokslo sistemos darbuotojai gali būti apdovanojami.

11. Siekiant įtvirtinti šį naują teisės institutą, būtina atsižvelgti į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo (toliau – Konstitucinio Teismo) jurisprudenciją dėl teisėjų premijavimo bei skatinimo suderinamumo su teisėjo nepriklausomumo principu. Konstitucinis Teismas 1995 m. gruodžio 6 d. nutarime yra išaiškinęs, kad: „*Premijavimas yra individualaus skatinimo forma. <...> Premijų paskirtis paprastai yra tikslinė – skatinti darbuotojų motyvaciją siekti tam tikrų rezultatų. Kaip buvo minėta, vykdydamas teisingumą teisėjas klauso tik įstatymo. Tai reiškia, kad teisėjas negali būti skatinamas ar orientuojamas, kaip išnagrinėti bylą – jis privalo nustatyti objektyvią tiesą byloje ir remdamasis įrodytais juridiniais faktais tiksliai pritaikyti įstatymą. Be to, visi teisėjai turi vienodą statusą, skiriasi tik jų įgaliojimai, priklausantys nuo to, kurios grandies teisme teisėjas dirba. Premijų skyrimas paprastai yra susijęs su darbo teisinių santykių įgyvendinimu, tuo tarpu teisėjai nėra kam nors pavaldūs, taip pat ir Vyriausybei ar teisingumo ministrui, todėl teisėjų premijavimas pažeidžia teisėjų ir teismų nepriklausomumą.*“ Taigi kuriama teismų sistemos apdovanojimų garbės ženklais tvarka negali turėti teisėjo premijavimo elementų, negali būti siejama su bylų nagrinėjimo procesu. Ji turi būti suderinta su išskirtiniu teisėjo konstituciniu statusu, pagrįsta objektyviais vertinimo kriterijais, su aiškiai apibrėžtais apdovanojimo pagrindais.

III SKYRIUS

LATVIJOS RESPUBLIKOS PATIRTIS TEISĖJŲ APDOVANOJIMŲ SRITYJE

12. Latvijos Respublikoje už nuopelnus stiprinant teisingumą, už svarbius mokslo pasiekimus teisingumo srityje, už indėlius į teisingumo sistemos plėtrą ir tarptautinio bendradarbiavimo teisingumo srityje skatinimą ir pan. teikiami Aukščiausiojo Teismo, teisingumo sistemos ir Teisingumo ministerijos apdovanojimai. Tvarka, pagal kurią teisėjams suteikiami Aukščiausiojo Teismo apdovanojimai, yra nustatoma pagal vidaus teisės aktus ir Aukščiausiojo Teismo nutarimus, o apdovanojimai apylinkės ir apygardos teismų teisėjams suteikiami pagal vidaus teisės aktus ir Teisingumo ministerijos rezoliucijas.

13. **Aukščiausiąjame Teisme yra dvi apdovanojimų rūšys:** Aukščiausiojo Teismo tarnybos kadencijos įvertinimas ir vertinimo sertifikatas.

Aukščiausiojo Teismo tarnybos kadencijos įvertinimas suteikiamas už ilgalaikį ir pagirtiną darbą Aukščiausiąjame Teisme.

Vertinimo sertifikatas suteikiamas už nuopelnus stiprinant teisingumą. Ilgalaikė, nesavanaudiška ir sėkminga veikla teisingumo srityje, mokslo pasiekimai yra laikomi nuopelnais.

Sprendimas suteikti apdovanojimą yra priimamas Apdovanojimų komiteto, kurį sudaro penki nariai (Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, du pirmininko pavaduotojai, Administracijos ir personalo skyriaus pirmininkas / vadovas). Sprendimas skirti apdovanojimą priimamas, jei už jį balsuoja bent trys komisijos nariai. Apdovanojimo komitetas taip pat gali teikti pasiūlymus dėl apdovanojimo suteikimo.

14. Teisingumo ministerija gali teikti dviejų rūšių apdovanojimus: pirmasis suteikiamas nuo visos teisingumo sistemos, o antrasis – nuo Teisingumo ministerijos.

Teisingumo sistemos apdovanojimai yra trijų tipų:

- 1) 1-ojo laipsnio medalis už pasižymėjimą teisingumo sistemoje;
- 2) 2-ojo laipsnio medalis už pasižymėjimą teisingumo sistemoje;
- 3) 3-ojo laipsnio medalis už pasižymėjimą teisingumo sistemoje.

1-asis laipsnis už pasižymėjimą teisingumo sistemoje yra suteikiamas už didelį indėlį į Latvijos Respublikos teisinės sistemos plėtrą ir demokratijos bei teisingumo stiprinimą Latvijoje ir visame pasaulyje.

2-asis laipsnis už pasižymėjimą teisingumo sistemoje suteikiamas už ypač svarbų indėlį ar pasiekimą plėtojant teisinę sistemą, demokratijos ir teisingumo stiprinimą, ypač svarbius mokslo pasiekimus teisingumo srityje, ypač svarbų indėlį kuriant ir įgyvendinant teisingumo sektoriaus politiką, plėtojant tarptautinius ryšius, už teismų sistemos tobulinimą ir teisinei sistemai priklausančių tarnautojų žinių ir profesionalumo skatinimą. 2-ojo laipsnio medalis teismų sistemoje gali būti suteikiamas ir už atskirą ypač svarbų darbą.

3-iasis laipsnis už pasižymėjimą teisingumo sistemoje yra suteikiamas už esminius laimėjimus teisės moksle, už pavyzdinę, tinkamą ir kūrybišką pareigų vykdymą teisingumo srityje, teismų plėtojimą ir pareigūnų, priklausančių teisinei sistemai, žinių ir profesionalumo skatinimą. 3-iojo laipsnio medalis teismų sistemoje gali būti suteikiamas ir už vieną ypač svarbų darbą.

Teisingumo ministras, Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, Konstitucinio Teismo pirmininkas, generalinis prokuroras, Teisingumo ministerijos valstybės sekretorius, Teisingumo ministerijos prižiūrimų institucijų vadovai, Latvijos Respublikos prisiekusiųjų notarų tarybos pirmininkas, Latvijos Respublikos prisiekusiųjų antstolių tarybos pirmininkas ir Latvijos Respublikos prisiekusiųjų advokatų tarybos pirmininkas turi teisę siūlyti asmenį apdovanojimui.

Skatinimą skiria Teisinės sistemos apdovanojimų taryba. Informacija apie nuopelnus, gyvenimo aprašymas, pažymos apie pretendentą yra teikiamos kartu su kandidatūra. Teisinės sistemos apdovanojimų tarybą sudaro 10 narių. Sprendimas skirti apdovanojimą yra priimamas, jei už jį balsavo mažiausiai 6 nariai.

Teisingumo ministerijos apdovanojimai yra trijų tipų:

- 1) 1-ojo laipsnio Teisingumo ministerijos padėka ir aukso plunksna;
- 2) 2-ojo laipsnio Teisingumo ministerijos padėka ir sidabro plunksna;
- 3) Teisingumo ministerijos garbės apdovanojimas (diplomas).

Teisingumo ministerijos padėkos ir aukso plunksnos 1-ojo laipsnio sertifikatas suteikiamas už svarbų indėlį į Latvijos Respublikos teisingumo ministerijos, teisingumo sistemos, teisinės sistemos plėtrą ir tarptautinio bendradarbiavimo teisingumo srityje skatinimą, nesavanaudišką pareigų vykdymą.

2-ojo laipsnio Teisingumo ministerijos padėkos ir sidabro plunksnos sertifikatas suteikiamas už esminį indėlį į Latvijos Respublikos teisingumo ministerijos, teisingumo sistemos, teisinės sistemos plėtrą ir tarptautinio bendradarbiavimo teisingumo srityje skatinimą, nesavanaudišką pareigų vykdymą.

Teisingumo ministerijos garbės apdovanojimas (diplomas) suteikiamas už ilgalaikį, gerą ir kūrybinį darbą, skatinant teisingumo ir teisingumo sistemos vystymąsi ministerijoje ir Latvijos Respublikos teisinėje sistemoje, ir tarptautinį bendradarbiavimą teisingumo srityje.

Teisingumo ministerijos vadovas, Saeimos sekretorius, Teisingumo ministerijos sekretorius ir jo pavaduotojas, Teisingumo ministerijos priežiūroje esančių savarankiškų tarnybų bei įstaigų vadovai turi teisę siūlyti asmenį apdovanojimui.

IV SKYRIUS

SIŪLOMO TEISINIO REGULIAVIMO PAGRINDINĖS NUOSTATOS

15. Visuotinis teisėjų susirinkimas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 117 straipsnio 6 punktu, įsteigia teismų sistemos apdovanojimus, paveda Teisėjų tarybai sudaryti Teismų sistemos apdovanojimų komisiją, patvirtinti teismų sistemos apdovanojimų tvarką bei Teismų sistemos apdovanojimų komisijos nuostatus.

16. Esminės siūlomo teisinio reguliavimo nuostatos, kurias siūlytina nustatyti Visuotinio teisėjų susirinkimo sprendimu įteisinant teismų sistemos apdovanojimus:

16.1. Apdovanojimų rūšys (pagal svarbumo eilę):

16.1.1. apdovanojimas 1-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus teismų sistemai“;

16.1.2. apdovanojimas 2-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus teismų sistemai“;

16.1.3. apdovanojimas teismų sistemos garbės ženklu.

16.2. Apdovanojimas gali būti skiriamas už nuopelnus vykdant teisingumą, už nuopelnus teismų sistemai, už teismų autoriteto stiprinimą ir visuomenės pasitikėjimo teismais didinimą, už tarptautinio bendradarbiavimo teisingumo srityje skatinimą, už iniciatyvas stiprinant teismų bendruomenę, už mokslo pasiekimus teisingumo srityje, už kitus nuopelnus teismų sistemai. Apdovanojimo rūšis parenkama atsižvelgiant į nuopelnų svarbą.

17. Esminės siūlomo teisinio reguliavimo nuostatos, kurias siūlytina nustatyti Teisėjų tarybos nutarimu, Visuotiniam teisėjų susirinkimui įteisinus teismų sistemos apdovanojimus:

17.1. Teismų sistemos apdovanojimų komisija yra Teisėjų tarybos sudaryta nuolatinė komisija, Teisėjų tarybos nustatyta tvarka svarstanti apdovanojimui pateiktas kandidatūras, kitus su apdovanojimais susijusius klausimus ir savo išvadas teikianti Teisėjų tarybai.

17.2. Teismų sistemos apdovanojimų komisija sudaroma Teisėjų tarybos įgaliojimų laikui iš teisėjų ir visuomenės atstovų. Nustatant teisėjų kandidatūras, turi būti užtikrinamas atstovavimas visoms bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų grandims bei teisėjų profesinėms organizacijoms. Iš paskirtų Teismų sistemos apdovanojimų komisijos narių Teisėjų taryba tvirtina komisijos pirmininką. Teismų sistemos apdovanojimų komisijos nariu negali būti Teisėjų tarybos narys, taip pat teisėjas, kuriam buvo taikytos drausminės nuobaudos.

17.3. Apdovanojami subjektai – Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjai, šių teismų darbuotojai ir kiti asmenys.

17.4. Teisę Teismų sistemos apdovanojimų komisijai teikti kandidatus apdovanoti turi teismų pirmininkai, teismų savivaldos institucijos ir komisijos, teisėjų profesinių organizacijų vadovai, Nacionalinės teismų administracijos direktorius.

17.5. Sprendimus dėl apdovanojimų skyrimo ir panaikinimo priima Teisėjų taryba, atsižvelgusi į Teismų sistemos apdovanojimų komisijos išvadą.

17.6. Asmenys, teisti už tyčinius nusikaltimus, taip pat galiojančią drausminę nuobaudą turintys asmenys negali būti teikiami apdovanoti.

17.7. Pasižymėjimo ir (ar) garbės ženklas paprastai nešiojamas (segimas) prie minimalius reikalavimus atitinkančios dalykinio stiliaus aprangos. Apdovanotam subjektui pasižymėjimo ir (ar) garbės ženklą draudžiama nešioti teisės aktų nustatyta tvarka suvaržius jo laisvę.

17.8. Siūlyti svarstyti klausimą dėl apdovanotam subjektui skirto apdovanojimo panaikinimo Teismų sistemos apdovanojimų komisijai turi teisę bet kuris asmuo, kuriam tapo žinoma apie 17.9.1–17.9.4 papunkčiuose numatytas aplinkybes.

17.9. Sprendimas dėl apdovanojimo panaikinamas, kai:

17.9.1. apdovanoto subjekto atžvilgiu įsiteisėja apkaltinamasis teismo nuosprendis dėl tyčinio nusikaltimo;

17.9.2. apdovanotas teisėjas atleidžiamas iš pareigų, kai savo poelgiu pažemina teisėjo vardą;

17.9.3. apdovanotas asmuo atleidžiamas iš pareigų už šiurkštų tarnybinių nusižengimą ar šiurkštų darbo pareigų pažeidimą;

17.9.4. apdovanoto subjekto veika žemina apdovanoto subjekto vardą.

17.10. Apdovanojimai įteikiami iškilmingai Teisėjų tarybos posėdyje, paprastai tą pačią kalendorinių metų dieną, pavyzdžiui, paskutinio kalendorinių metų Teisėjų tarybos posėdžio dieną, Lietuvos teismų įsteigimo dieną, gruodžio 15-ąją įteisinus kaip atmintiną dieną, ir pan. Apdovanotam subjektui įteikiamas apdovanojimas ir Teisėjų tarybos nutarimo kopija (išrašas).

17.11. Jeigu apdovanojamas subjektas miršta nespėjęs gauti apdovanojimo, apdovanojimas gali būti įteiktas jo šeimos nariams ar artimiesiems giminaičiams.

17.12. Pasižymėjimo ir garbės ženklai numeruojami. Jų apskaitą tvarko Nacionalinė teismų administracija.

V SKYRIUS

FINANSINIS EKONOMINIS PAGRĮSTUMAS

18. Apdovanojimų įsteigimas teismų sistemoje yra siejamas su finansiniais ištekliais, kurių poreikis priklauso nuo garbės ženklo, kaspinėlių, juostelių, etalonų, projektų sukūrimo darbų kainos, naudojamų metalų ir kitų medžiagų kainos, gamybos kainos ir pan. Siekiant užtikrinti teismų sistemos apdovanojimų vertę bei autoritetą, manytina, kad bendra apdovanojimo 1-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus teismų sistemai“ vertė neturi viršyti 1 minimalios mėnesinės algos (MMA) dydžio, apdovanojimo 2-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus teismų sistemai“ vertė – 0,7 MMA, apdovanojimo teismų sistemos garbės ženklu vertė – 0,4 MMA.

**TEISĖJŲ TARYBOS NUTARIMO „DĖL TEISMŲ SISTEMOS APDOVANOJIMŲ KONCEPCIJOS PATVIRTINIMO“ PROJEKTO
DERINIMO PAŽYMA**

Eil. Nr.	Institucija / asmuo	Derinti pateikto (ir patobulinto) projekto punktai / papunkčiai	Pastabos ir siūlymai	Vertinimas
1.	Kauno apylinkės teismo pirmininkas Mindaugas Šimonis	16.2 (17.4)	Visų pirma noriu išreikšti palaikymą šiam Teismų sistemos apdovanojimų koncepcijos projektui, pačiai siūlomai idėjai, nes tokia teisėjų motyvacijos sistema jau seniai turėjo būti įvesta. Siūlyčiau papildyti Projekte pateikiamą koncepciją, kurioje numatyta iniciatyvos teisė teikti apdovanoti teisėjus (16.2 punktas), jame nustatant, kad tokią iniciatyvos teisę taip pat turi ir teisėjų visuomeninės teisėjų organizacijos bei vieno teismo teisėjų kolektyvas. Svarstytina, ar tokios iniciatyvos teisės nebūtų galima suteikti išorės subjektams (pavyzdžiui, Teisės mokslo institucijoms, visuomeninėms organizacijoms, kurių tikslas žmogaus teisių ir laisvių apsauga ir pan.). Tai būtų dar vienas teismų ir visuomenės suartėjimo būdas.	Neatsižvelgta. Atsižvelgiant į esamo teisinio reguliavimo ir užsienio patirties analizę, pastebėtina, jog savo esme tapačių žinybinių apdovanojimų praktika neatitinka pateikto siūlymo. Manytina, kad siūlomo reguliavimo įtvirtinimas gali kelti abejonių dėl siekio daryti neteisėtą poveikį teismui. Pastebėtina, jog visuomenės atstovus siūloma įtraukti į Teismų sistemos apdovanojimų komisijos sudėtį.
2.	Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininko patarėja Ingrida Danėlienė	16.2 (17.4)	Siūlome papildyti Koncepcijos 16.2 punktą, apdovanojimų iniciatyvos teisę suteikiant ir visuomenės nariams, tokiu būdu skatinant visuomenės pilietinį aktyvumą, įtraukiant visuomenę vertinant teisėjų, teismuose dirbančiųjų ir kt. asmenų nuopelnus teisingumui.	
3.	Lietuvos vyriausiojo administracinio	16.4 (16.1)	Siūlome svarstyti galimybę tikslinti apdovanojimo pavadinimą, t.y. 1-ojo ir 2-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklus pavadinti „Už	Iš dalies atsižvelgta. Patikslintos apdovanojimų rūšys ir jų pavadinimai.

	teismo pirmininko patarėja Ingrida Danėlienė		nuopelnus teisingumui“, išbraukiant žodį „stiprinant“. Teisingumas, preziumuotina, yra savaime „stiprus“. Sąvokai „teisingumo stiprinimas“ trūksta tikslumo, apibrėžtumo.	
4.	Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininko patarėja Ingrida Danėlienė	16.4 (16.1)	Dėl 16.4 punkto nuostatos dėl teikimo valstybės apdovanojimui – ta pati pastaba, t. y. ar šiam apdovanojimui negalėtų būti teikiami ir kiti asmenys?	Iš dalies atsižvelgta. Lietuvos Respublikos valstybės apdovanojimų įstatymas nustato skirtingus apdovanojamus subjektus, apdovanojimo pagrindus, iniciatyvos teisę turinčius subjektus, todėl, siekiant teisinio aiškumo, iš Projekto išbraukta nuostata „Už ypatingus nuopelnus Lietuvos valstybei teisėjas gali būti teikiamas valstybės apdovanojimui gauti, vadovaujantis Valstybės apdovanojimų įstatymo nustatyta tvarka“.
5.	Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininko patarėja Ingrida Danėlienė	18 (17.7–17.9.4)	Pastebime, jog nors apdovanojimus numatyta skirti ne tik teisėjams, bet ir kitiems asmenims, Konceptijos 18 punkto nuostatos siejamos išskirtinai su teisėjais. Nėra įtvirtinta, kokiais atvejais, tvarka ir ar apskritai apdovanojimo galėtų netekti valstybės tarnautojai, kiti asmenys.	Atsižvelgta. Pagal pastabą patikslintos Projekto nuostatos, išdėstytos Projekto 17.7–17.9.4 papunkčiuose.
6.	Skuodo rajono apylinkės teismo pirmininkė Laimutė Bukauskienė		Pritariu Teismų sistemos apdovanojimų koncepcijai, nes tarp teisėjų ir teismuose dirbančių žmonių tikrai yra vertų apdovanojimo, o ne vien barimų, drausmės bylų ir t. t. Labai puikus sumanymas. Mano nuomone, už gerą darbą galėtų būti teikiami ne vien I ir II laipsnio pasižymėjimo ženklai, bet ir III laipsnio. Taip pat prie pasižymėjimo ženklo nusipelnusiam žmogui turėtų būti įteikiamas ir piniginis prizas, atitinkamai 1, 3 ir 5 MGL dydžio, juk ne visą laiką gyvensime ekonominėje krizėje. Tokį apdovanojimą gavęs žmogus turi būti išskirtinai pamalonintas ir jis tai prisimins visą likusį gyvenimą. Tad atitinkamai pasižymėjimo ženklą	Iš dalies atsižvelgta. Patikslintos apdovanojimų rūšys. Siekiant įtvirtinti šį naują teisės institutą, būtina atsižvelgti į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo (toliau – Konstitucinio Teismo) jurisprudenciją dėl teisėjų premijavimo bei skatinimo suderinamumo su teisėjo nepriklausomumo principu. Konstitucinis Teismas 1995 m. gruodžio 6 d. nutarime yra išaiškinęs, kad: „Premijavimas yra individualaus skatinimo forma. <...> Premijų paskirtis paprastai yra tikslinė – skatinti darbuotojų motyvą siekti tam tikrų rezultatų. Kaip buvo minėta, vykdydamas teisingumą teisėjas klausia tik įstatymo. Tai reiškia,

			turėtų lydėti ir svaresnė piniginė išraiška.	kad teisėjas negali būti skatinamas ar orientuojamas, kaip išnagrinėti bylą – jis privalo nustatyti objektyvią tiesą byloje ir remdamasis įrodytais juridiniais faktais tiksliai pritaikyti įstatymą. Be to, visi teisėjai turi vienodą statusą, skiriasi tik jų įgaliojimai, priklausantys nuo to, kurios grandies teisme teisėjas dirba. Premijų skyrimas paprastai yra susijęs su darbo teisinių santykių įgyvendinimu, tuo tarpu teisėjai nėra kam nors pavaldūs, taip pat ir Vyriausybei ar teisingumo ministrui, todėl teisėjų premijavimas pažeidžia teisėjų ir teismų nepriklausomumą.“ Taigi, kuriama teismų sistemos apdovanojimų garbės ženklais tvarka negali turėti teisėjo premijavimo elementų, negali būti siejama su bylų nagrinėjimo procesu. Ji turi būti suderinta su išskirtiniu teisėjo konstituciniu statusu, pagrįsta objektyviais vertinimo kriterijais, su aiškiai apibrėžtais apdovanojimo pagrindais. Atsižvelgiant į tai, Projekte siekiama nustatyti visiems apdovanojamiems subjektams vienodą apdovanojimų sistemą ir tvarką be premijavimo elementų.
7.	Vilniaus apygardos teismo teisėja Virginija Švedienė		Manau, kad apdovanojimai teisėjams nebūtini.	Neatsižvelgta. Pastaba nedera su Teisėjų tarybos pozicija.
8.	Ukmergės rajono apylinkės teismas		Teismų sistemos apdovanojimų klausimas yra aktualus ir svarbus, nes tai padėtų tinkamai įvertinti teisėjo nuopelnus bei pagerbti kitus teismų sistemai ypač nusipelnčiusius asmenis. Kaip matyti, siūloma koncepcija remiasi kitų šalių patirtimi, todėl kokių nors svarbių ar esminių pasiūlymų ar pastabų dėl jos neturime.	

9.	Vilniaus rajono apylinkės teismo pirmininkė Laima Leipuvienė		Devyni Vilniaus rajono apylinkės teismo teisėjai dėl Teismų sistemos apdovanojimų koncepcijos projekto pastabų bei pasiūlymų neturi, o vienas teisėjas nepritaria tokiai koncepcijai.	
10.	Šiaulių apylinkės teismas		Pritarti projektui.	
